

Leonard Pon – Vladimir Karabalić – Sanja Cimer (ur.)

Aktualna istraživanja u primijenjenoj lingvistici

Zbornik radova s 25. međunarodnog skupa HDPL-a
održanog 12. – 14. svibnja 2011. u Osijeku

Hrvatsko društvo za primijenjenu lingvistiku
Osijek, 2012.

Diana Stolac

Hrvatsko brodstrojarsko nazivlje

U radu se iznose rezultati istraživanja tehničkoga nazivlja za potrebe projekta *Hrvatsko brodstrojarsko nazivlje* u okviru projekta *Izgradnja hrvatskoga strukovnog nazivlja* (STRUNA), koji podupire Hrvatska znanstvena zaklada.

Analiziraju se sljedeći odnosi:

- odnos preporučenih naziva, dopuštenih naziva i žargonizama (npr. *strojar* : *časnik stroja* : *makinist*, *kaljuža* : *taložnica* : *santina*, *spojka* : *kvačilo* : *kuplung*);
- odnos preporučenih naziva i dopuštenih naziva (npr. *brodski trup* : *trup broda*, *blazinica* : *posteljica*, *brtvilo* : *brtveni materijal*, *dimovod* : *dimovodni kanal*);
- odnos preporučenih naziva i žargonizama (npr. *vođa stroja* : *noštro* od *makine*, *klip* : *pišton*, *okretaljka* : *makineta*, *tank za miješanje goriva* : *banana tank*, *uputnik* : *starter*);
- odnos preporučenih i nepreporučenih naziva (npr. *dizelski motor* : *dizel motor*, *honanje* : *honovanje*, *optimizirati* : *optimalizirati*, *otplinjivanje* : *degazifikacija*).

Izdvajaju se metaforični nazivi (npr. *glava cilindra*, *košuljica cilindra*, *plašt cilindra*...). Komentiraju se leksikalizacijski pomaci u odnosu na engleski jezik (npr. *čelo klipa* : *piston crown*).

Nadalje, analiziraju se nazivi koji u drugim strukama ili u općem leksiku imaju druga značenja, često poznatija od onih u brodstrojarsstvu (npr. *cementiranje* je vrsta toplinske obrade čelika, *epruveta* je ispitni uzorak, a *rame* je dio koljenastoga vratila, za koji se rabi žargonizam *pršut*...).

Ključne riječi: hrvatski jezik; engleski jezik; terminologija; brodstrojarsko nazivlje.

Vijeće za normu hrvatskoga standardnog jezika pri Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske na svojoj je 16. sjednici 22. ožujka 2007. imalo točku dnevnoga reda „Izgradnja stručnoga nazivlja“, kojom je otvorilo niz rasprava ne samo na toj sjednici nego i na

sljedećima, te ne samo između članova Vijeća za normu nego i u široj akademskoj zajednici. Naime, uvodne riječi akademika Radoslava Katičića očito su pokazale da je krajnji trenutak za sveobuhvatan rad na usustavljanju hrvatskoga nazivlja rabljenoga u raznim strukama: „Izgradnja stručnoga nazivlja nije i ne može biti zadatak samo jezikoslovaca. Glavni su joj nositelji po prirodi stvari mjerodavni predstavnici pojedinih struka. Njihov je to zadatak, ne manje, nego možda čak i više nego jezikoslovaca. Stoga je to i njihova odgovornost. To je obveza prema kulturi i jeziku svojega naroda. Svatko tko kao hrvatski stručnjak mjerodavno radi u nekoj struci nije dužan samo ovladavati njome i razvijati ju, nego, kako se ta struka razvija i otvaraju nova područja u njoj, sustavno raditi na izgrađivanju hrvatskoga nazivlja za potrebe tih novih područja. A jezikoslovci su opet dužni u tome im koliko mogu pomagati, jer to i bez njih ne ide. Bez takva zajedničkog rada i njegovih rezultata standardni jezik ne može opstati, pomalo gubi standardnost. Kako je znanost danas ništa manje nego je bila prije uvelike međunarodna, javlja se, osobito na njezinim specijalnijim područjima, u hrvatskih znanstvenika težnja da svoje rezultate objavljuju na stranom i šire razumljivom jeziku, osobito na engleskom, koji je danas najprošireniji, a s time i neka nevoljkost da se radi na izgradnji hrvatskoga nazivlja. To kao da im se čini suvišnim utroškom energije i vremena. Važno je stoga upozoriti na dugoročnije posljedice takva držanja. Ono razgrađuje standardnost hrvatskoga standardnog jezika“ (www.ihjj.hr).

Istaknuta potreba sustavne skrbi za hrvatsko nazivlje pojedinih struka pokazala je da je krajnji trenutak za organiziranje sustavnoga rada na strukovnom nazivlju – na utvrđivanju normiranoga strukovnog nazivlja te popisivanju uzualnoga nazivlja s utvrđivanjem funkcionalnostilskih značajki. Na tragu zaključaka Vijeća za normu, odnosno njihova izravna posljedica, bilo je pokretanje projekta *Izgradnja hrvatskoga strukovnog nazivlja* (STRUNA) u okviru programa *Sociokulturna tranzicija iz industrijskog u društvo znanja* pod okriljem Nacionalne zaklade za znanost, visoko školstvo i tehnologijski razvoj Republike Hrvatske (danas: Hrvatska znanstvena zaklada).

Pokretanjem programa „Struna“ uspostavljena je istraživačka terminološka mreža, koju čine brojne ustanove i pojedinci koji se bave različitim aspektima terminološkoga rada, od nazivlja pojedinih struka do

jezikoslovnoga terminološkoga i normativnoga pristupa pojedinim nazivima. Da bi rad na pojedinim projektima unutar *Strune* bio na zajedničkim načelima i mogao činiti sustav, a ne skup pojedinačnih metodološki nepovezanih obradba nazivlja, stručnjaci Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje, nositelji projekta koordinacije, osmislili su načela za uspostavu i odabir odgovarajućega nazivlja, a Lana Hudeček i Milica Mihaljević, u suradnji s Brunom Nahodom izradili *Hrvatski terminološki priručnik* (2009). Kako je jedan od ciljeva projekta izradba i dostupnost baze strukovnoga nazivlja, izrađena je i baza podataka *e-Struna* u koju se u ovoj fazi rada „unose nazivi svih struka s njihovim definicijama, istoznačnicama na hrvatskome jeziku, istovrijednicama na nekoliko europskih jezika te s drugim terminološki relevantnim podacima“ (www.ihjj.hr). Dalje se na mrežnim stranicama programa može pročitati i dugoročni cilj: „Ovaj će program omogućiti prirodan protok znanja, znanstvenih dostignuća i informacija na hrvatskome jeziku, što je nužnom pretpostavkom opstojnosti hrvatskoga kao standardnoga jezika, koji će kao službeni jezik Republike Hrvatske pristupanjem Hrvatske u Europsku uniju postati jednim od njezinih službenih jezika“ (www.ihjj.hr).

To je u potpunosti u skladu s dvama zadacima navedenima u tekstu Natječaja, a koje pojedinačni projekti trebaju zadovoljiti: „sustavno istraživanje nazivlja pojedinih struka i prijedlog najboljih naziva i definicija te njihov upis u bazu te stvaranje pojmovlja za prevođenje akata Europske unije na hrvatski jezik u suradnji s koordinatorom“ (www.hzz.hr).

Jedan je od projekata kojima se obrađuje strukovno nazivlje i projekt *Hrvatsko brodstrojarsko nazivlje*, koji se provodi pri Pomorskom fakultetu Sveučilišta u Rijeci. U ovome se radu iznose rezultati istraživanja tehničkoga nazivlja za potrebe ovoga projekta.

Uži je cilj ovoga projekta izradba baze podataka hrvatskoga brodstrojarskog nazivlja uz prijevodne istovrijednice na engleskom jeziku. Dogovoreni obvezni dio baze podataka čine nazivi i njihove definicije, ali je omogućen unos niza drugih podataka (o čemu će biti riječi kasnije u tekstu). Ne uvode se istovrijednice na drugim jezicima jer je za brodstrojarsko nazivlje, kao dio pomorskoga nazivlja, upravo engleski jezik odabrani jezik međunarodne komunikacije.

Ovime se istovremeno stvara i baza pojmovlja za prevođenje akata Europske unije na hrvatski jezik. Predstoji nam, naime, niz dokumenata koje treba prevesti, a pojmovnici za svako područje regulirani su zakonima i brojnim propisima. Treba voditi računa o iznimnoj preciznosti, čime se omogućava jednoznačno prevođenje na sve jezike na koje će svaki pojedini dokument biti preveden, odnosno da pomogne našim prevoditeljima u prevođenju s drugih jezika. Sve to potvrđuje stav da je u ovom trenutku rad na strukovnom nazivlju iznimno opsežan i značajan zadatak.

Takva izrazita potreba za radom na strukovnom nazivlju nije za povijest hrvatskoga jezika novost. Valja se samo nakratko vratiti malo u vremenu u 19. stoljeće, koje je upravo za strukovno nazivlje izuzetno značajno. Obilježava ga stvaranje brojnih struka i nastajanje različitih znanstvenih disciplina. Uspostavljanjem nacionalnoga književnog jezika bilo je nužno usustaviti nazivlja te povijesna leksikografija bilježi rukopisne i tiskane rječnike pojedinih struka. Tako je npr. na riječkome i bakarskome području tada nastalo više pomorskih rječnika. Već se u njima zamjećuje da u stvaranju strukovnoga nazivlja ne postoji samo jedan put nego da strukovno komuniciranje u stvarnosti poznaje dva puta, a leksikografi bilježe oba. Na jednoj su strani autori koji pokušavaju normirati nazivlje i bilježe samo takve nazive, dok drugi autori dopuštaju i uporabu naziva u stvarnom okruženju struke.

Takvu stvarnost i danas živimo. Postoji nazivlje koje je službeno zabilježeno u rječnicima, leksikonima, enciklopedijama, udžbenicima, nomenklaturama i uputama za održavanje strojeva, dok se u praksi koristi drugo nazivlje, samostalno ili uz ono normirano. Tako se uz normativni *vijak* na brodu ili u radionici rabe *vida* ili *šaraf*. Taj raskorak između norme i uzusa obilježje je strukovnoga nazivlja. Svi iz svojih osobnih iskustava znamo da će kad, na primjer, dođemo automehaničaru, *kuplung* i *felga* prije biti sastavni dio razgovora nego nazivi u službenim nomenklaturama – *spojka* i *naplatak*.

Možemo pretpostaviti da će mnogi od pristupnika bazi u njoj tražiti odgovore prvotno u skupini obveznih dijelova baze, a to su normirani nazivi na hrvatskom jeziku i njihove engleske istovrijednice te definicije. Ali, u bazi podataka *Strune* predviđene su i rubrike koje se odnose na nenormirano nazivlje – na dopuštene i nepreporučene nazive, žar-

gonizme i zastarjele nazive. Tako se neki zastarjeli nazivi više ne rabe, ali su dio baštine pa korisnicima baze ne bi trebalo uskratiti te informacije.

Zapravo, mnogi su od tih podataka unesenih u bazu relevantni za jezikoslovna istraživanja šire od samoga brodstrojarskoga nazivlja.

U ovome se radu raspravlja o tim neobvezatnim podacima unesenima u bazu te se analizira njihov međusobni odnos.

Zastanimo na preporučenim nazivima i načelima na kojima su upravo oni određeni u slučajevima u kojima su supostojala dva naziva ili čak i više njih.

Terminološka su načela uspostavljena za sve projekte u *Struni* u publikaciji projekta iz 2008. godine:

- (1) „domaće riječi imaju prednost pred stranim;
- (2) nazivi latinskoga i grčkoga podrijetla imaju prednost pred nazivima preuzetim iz engleskoga, francuskoga, njemačkoga itd.;
- (3) prošireniji i korisnicima prihvatljiviji naziv ima prednost pred manje proširenim;
- (4) naziv mora biti usklađen s fonološkim, morfološkim, tvorbenim i sintaktičkim sustavom hrvatskoga standardnog jezika;
- (5) kraći nazivi imaju prednost pred duljim;
- (6) naziv od kojeg se lakše tvore tvorenice ima prednost pred onime od kojega se ne mogu tvoriti tvorenice;
- (7) treba izbjegavati da naziv unutar istoga terminološkog sustava ima više značenja;
- (8) nazive se ne smije bez valjana razloga mijenjati – ako jedan naziv već ima određeno značenje, ne treba istomu nazivu davati nova značenja te ako je jednome značenju pridružen jedan naziv, ne treba mu pridružiti drugi;
- (9) naziv ima prednost pred drugim istoznačnim nazivima ako odgovara pojmu kojemu je pridružen i odražava svoje mjesto u pojmovnome sustavu“ (*Projekt 2008*).

Iz ovih je načela razvidno da terminolozi imaju spoznaju o supostojanju više naziva i nužnosti izbora samo jednoga naziva za preporučeni, normirani naziv te potom označavanja drugih naziva nepreporučenima, dopuštenima, žargonizmima ili zastarjelicama.

Zastanimo na nekim takvim nizovima naziva.

Za osobu koja rukuje strojem normirani je naziv u hrvatskome jeziku *strojar*, a u engleskom *engineer*. U oba se jezika rabe i drugi nazivi kojima odgovara ova ista definicija: *časnik stroja* i *engine officer*. Prema jednom od usvojenih terminoloških načela (da kraći nazivi imaju prednost pred duljim) oba dulja naziva označavaju se dopuštenima, za razliku od kraćih koji su preporučeni nazivi. Kako se ovo terminološko načelo temelji na jezičnoj ekonomičnosti, vidimo da se odražava na normativne odluke u obama jezicima. Ali, u brodskoj strojarnici rabi se još jedan naziv: *makinist*. Prema načelu da domaće riječi imaju prednost pred stranim uzualni naziv *makinist* ostaje izvan normiranoga nazivlja i u bazi podataka zabilježen je kao žargonizam.

Tako će status žargonizma imati npr. *santina* u nizu *kaljuža : taložnica : santina*, ili *kuplung* u nizu *spojka : kvačilo : kuplung*.

U paru *strojar : časnik stroja* normativnost je odredilo načelo vezano uz duljinu naziva. Za status preporučenoga naziva *kaljuža* u odnosu na dopušteni naziv *taložnica* važno je bilo načelo prema kojemu prednost ima prošireniji i korisnicima prihvatljiviji naziv. Naravno, govorimo uvijek u okvirima uporabe naziva u struci jer bi upravo na ovome primjeru izvan struke riječ *taložnica* imala prednost za oznaku prostora u kojemu se skuplja, taloži tekućina u odnosu na riječ *kaljuža*, koja u općem jeziku ne označava prostor (engl. *bilge*) nego prljavu tekućinu (engl. *bilge water*).

Vratimo se analizi odnosa naziva različitih statusa u bazi. Najčešće su u uporabi parovi naziva (češće nego nizovi) pa nastavljamo s pregledom odnosa parova.

Odnos preporučenih i dopuštenih naziva ogleda se u potrebi izbora na temelju dogovorenih načela, gdje nisu uvijek ista načela ona koja određuju izbor.

U paru *brtvilo* : *brtveni materijal* prvi je naziv jednočlan, a drugi dvočlan. Stoga se primjenjuje terminološko načelo temeljeno na jezičnoj ekonomičnosti, odnosno stav da kraći nazivi imaju prednost pred dužim. To je u skladu i s načelom da je bolje izabrati naziv od kojega se lakše tvore tvorenice od onoga od kojega se ne mogu tvoriti tvorenice ili se teže tvore. Ipak, *brtveni materijal* odgovara definiciji i uporabi, u skladu je sa standardom, premda dijelom zalihostan, tako da ga ne treba zabranjivati, nego ga samo treba označiti dopuštenim, ali ne i preporučenim nazivom.

U sljedećem paru *dimovod* : *dimovodni kanal* izbor je po istim kriterijima dao normativni status *dimovodu*. Ovdje svakako valja dodati i da je u nazivu *dimovodni kanal* leksem *kanal* zalihosan jer je *dimovod* vod ili kanal. To se u ovom tvorbenom obrascu bolje vidi nego u primjeru *brtvilo* : *brtveni materijal* jer se zbog česte polisemičnosti u sufiksaloj tvorbi stvaraju dvojbe i u izvornih govornika.

U paru *brodski trup* : *trup broda* prvi je naziv dobio normativni status jer je u skladu s načelom da naziv mora biti usklađen s fonološkim, morfološkim, tvorbenim i sintaktičkim sustavom hrvatskoga standardnog jezika. Ovdje se radi o usklađenosti sa sintaktičkim sustavom hrvatskoga standardnog jezika jer je atribucijski odnos iskazan odnosnim pridjevom činjenica hrvatske sintakse i ima prednost pred sintagmom s imeničkim genitivom istokorijenske imenice: *brodski* : *broda*.

U izboru normiranoga naziva u sljedećim parovima prvotno je načelo upravo ono načelo postavljeno navrh popisa i koje se prvo mora primjenjivati u određivanju normativnoga statusa naziva: domaće riječi imaju prednost pred stranim. Stoga je prvi naziv u paru preporučeni, a drugi ima status žargonizma: *vođa stroja* : *noštromo od makine*, *klip* : *pišton*, *okretaljka* : *makineta*, *tank za miješanje goriva* : *banana tank* te *uputnik* : *starter*.

Ali, uz ovo se načelo često uključuje i neko drugo načelo, pa je tako normiran naziv *tank za miješanje goriva*, usprkos dužini i složenoj sintaktičkoj strukturi, a ne *banana tank* jer taj žargonizam nije u skladu sa sintaktičkim sustavom hrvatskoga standardnog jezika. Dapače, kada bi pred terminologu bila postavljena samo dvojba preporučeni : nepreporučeni naziv, *banana tank* bi svakako mogao biti samo nepreporučeni naziv. *Struna* omogućava upis žargonskih ostvaraja kao dijela nenor-

miranoga nazivlja pa su svoje mjesto u tome našli *banana tank*, *noš-tromo od makine*, *pišton*, *makineta*, *starter* i slični uzusni ostvaraji.

Odnos između preporučenih i nepreporučenih naziva daleko je složeniji. Naime, dok se dopušteni nazivi, i ime im to kazuje, dopuštaju u stručnoj komunikaciji, a žargonski u uzualnoj, nepreporučenim nazivima ne bi smjelo biti mjesta ni u službenoj ni u neslužbenoj komunikaciji. To znači da smo ušli u strogu preskriptivnu sferu te da za svaku od odluka moramo imati jasna i nedvosmislena načela.

Navest ćemo nekoliko parova i na nekima od njih vidjeti kako se provodi izbor preporučenih i nepreporučenih naziva: *dizelski motor* : *dizel motor*, *honanje* : *honovanje*, *optimizirati* : *optimalizirati*, *otplinjivanje* : *degazifikacija*.

Posebno je zanimljiv prvi par: *dizelski motor* : *dizel motor/dizel-motor*. U praksi se susrećemo s nazivima *dizel-motor* i *dizel-gorivo*, sa spojnicom ili bez nje. Pravilno je *dizelski motor* i *dizelsko gorivo*, jer u hrvatskom jeziku konstrukcija imenica s imenicom pokazuje odnos apozicije i imenice, kao, recimo, *kralj Zvonimir*, a ne atributa i imenice, koji je potreban u *dizel motoru* i *dizel gorivu*. To je preuzeto iz engleske sintakse. Primjere takvoga neselektivnoga preuzimanja stranih sintaktičkih modela susrećemo i u drugim područjima svakodnevnoga života, kao npr. *Motovun film festival*, *tramvaj karta*, *kupus salata*, *internet bankarstvo*, *Škoda dijelovi*. Ulaskom značajnije komunikacije na engleskom u naš život takve konstrukcije postale su prisutne i moćne. Koliko su moćne, govori to što je tradicionalni *Pulski filmski festival* preimenovan u *Pula film festival*. Riječ je o podilaženju i nebrizi za jezik. U bazi strukovnoga nazivlja stoga je nužno posebno voditi računa o načinu tvorbe koji je u duhu hrvatskoga jezika. Stoga dvojba iz para *dizelski motor* : *dizel motor* ima samo jedno rješenje: preporučeni je naziv *dizelski motor*, a *dizel motor* je nepreporučeni naziv.

Tvorbeni su razlozi i u izboru u parovima *honanje* : *honovanje*, *optimizirati* : *optimalizirati*, *otplinjivanje* : *degazifikacija*. Tako strani tvorbeni elementi nisu prihvatljivi u preporučenim nazivima, kao što je tvorba glagolske imenice *honovanje* ili strani sufiks *-al* u glagolu *optimalizirati*. Naravno, uključuju se i druga načela, pa je tako dana prednost *otplinjivanju* u odnosu na *degazifikaciju* vezana uz normativni status naziva *plin* u odnosu na *gas*, koji su korijeni iz kojih su tvorene predlo-

žene izvedenice. Uza to se primjenjuje i načelo da domaće jezične činjenice imaju prednost pred stranima, pa je prefiks *od-* (*ot-*) normiran u odnosu na strani prefiks *de-*. Dakle, po više se načela izdvaja *otplinjivanje* kao normirani naziv u odnosu na *degazifikaciju*.

Osim ovdje analiziranih parova i nizova naziva različitih normativnih statusa *Struna* nudi jezikoslovcima i uvid u metaforičnost u tehničkom nazivlju. Metaforu obično vezujemo uz poeziju, ali je ona i značajan dio strukovnoga nazivlja. Uz pomoć metafora opisivao se neki novi pojam ili stvar. Na primjer, zrakoplov ima *kljun*, *trup*, *krila* i *rep*. Svi jasno vidimo sliku ptice, ali kada mi tako nazivamo dijelove zrakoplova, tada mi ne stvaramo metafore nego rabimo u jeziku već fiksirane, memorirane oblike.

U tehničkom su nazivlju tako nastale npr. *glave*, *košuljice* i *plaštevci cilindra*, *glava motora*, *tjeme* i *korijen navoja*... Tako su *rame* i *ručica* dijelovi *koljenastoga vratila*. U tome su najčešći antropomorfizacijski procesi jer čovjek uvijek pokušava prilagoditi svijet i sliku o svijetu sebi i svojim spoznajama.

Kada se promatra hrvatsko i englesko brodstrojarsko nazivlje, u oba je zamjetna uporaba metafora. Za buduća će istraživanja sigurno biti posebno intrigantni leksikalizacijski pomaci u hrvatskome u odnosu na engleski jezik kakve pokazuje npr. *čelo klipa* u odnosu na *piston crown*.

Posljednja skupina naziva zanimljivih za jezikoslovna istraživanja, a koja ovdje izdvajamo, jesu nazivi koji u brodstrojarsstvu imaju jedna značenja, a u općem leksiku ili u drugim strukama uporabe s nekim drugim, često poznatijim značenjima.

Neke su takve uporabe općepoznate, kao npr. *zub* u stomatologiji, ali i kao dio zupčanika, *polje* u agronomiji, ali i kao naziv u klasifikaciji znanosti i sl.

Ovdje izdvajamo tri naziva koja su dio brodstrojarskoga nazivlja, a čije su uporabe u drugim strukama češće i poznatije.

Cementiranje je vrsta toplinske obrade čelika, premda je isti leksem dio građevinarskoga i stomatološkoga nazivlja. U tim strukama ima,

naravno, druga značenja, koja su u njima povezanija između sebe nego sa značenjem u strukama koje se bave obradom materijala.

U tim je strukama i naziv *epruveta* sa značenjem koje ima samo metonimijsku vezu (prema dodiru) s onim značenjem poznatim nam iz školskih kemijskih opita – u brodstrojarstvu se *epruveta* definira kao ispitni uzorak.

Ni *rame* nije ovdje dio čovječjega tijela nego je dio koljenastoga vratila. Posebnu informaciju nosi i žargonizam *pršut* s istim značenjem, a koji se rabi na brodu, nastao iz metonimijskih poticaja (prema izgledu). On u brodstrojarstvu, dakle, ima status žargonskoga izraza, dok je u kulinarnstvu normiran naziv.

Naravno, uza sva tri primjera valja reći da oni nisu u suprotnosti s terminološkim načelom da treba izbjegavati da naziv unutar istoga terminološkog sustava ima više značenja jer se ovdje radi o različitim strukama.

U ovome smo radu ponudili pogled u projekt *Izgradnja hrvatskoga strukovnog nazivlja (Struna)*, posebice projekt *Hrvatsko brodstrojarstvo nazivlje*. Navedena su terminološka načela na kojima se temelji određivanje normativnoga statusa strukovnih naziva te su izdvojeno analizirani odnosi preporučenih naziva s nepreporučenima, dopuštenima, žargonskima i zastarjelima. Također je komentirana metaforičnost u tehničkom nazivlju. Vjerujemo da će jezikoslovci naći inspiraciju i za cijeli niz drugih istraživanja.

Popis literature

- Babić, Stjepan (1986). *Tvorba riječi u hrvatskom književnom jeziku - Nacrt za gramatiku*. Zagreb: JAZU/HAZU.
- Barić, Eugenija i sur., ur. (1999). *Hrvatski jezični savjetnik*. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje/Pergamena/Školska knjiga.
- Cabré, Maria Teresa (1999). *Terminology. Theory, Methods and Applications*. Amsterdam: John Benjamins.
- Hudeček, Lana, Milica Mihaljević (u suradnji s Brunom Nahodom) (2009). *Hrvatski terminološki priručnik*. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.

- Projekt (2008). *Projekt Hrvatsko strukovno nazivlje – projekt koordinacije (STRUNA)*. Zagreb: Nacionalna zaklada za znanost/Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.
- Stolac, Diana (1998). Norma i uzus u pomorskim komunikacijama 19. stoljeća. Badurina, Lada, Boris Pritchard, Diana Stolac, ur. *Jezična norma i varijeteti*. Zagreb/Rijeka: HDPL, 517-525.
- Stolac, Diana (2001). Problemi stvaranja hrvatskoga računalnoga nazivlja. *Współczesna leksyka*, część II. Łódź: 89-96.
- Stolac, Diana (2010). Terminološki izazovi novih tehnologija. Klincková, Jana, ur. *Odkazy a výzvy modernej jazykovej komunikácie*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, 534-543.
- Stolac, Diana (2011). Tehničko nazivlje između norme i uzusa. *Peti hrvatski slavistički kongres* (zbornik), Rijeka, u tisku.
- Tafra, Branka (1997-1998). Povijesna načela normiranja leksika. *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*. Zagreb: IHJJ, god. 23-24, 325-343.
- Tafra, Branka (2005). *Od riječi do rječnika*. Zagreb: Školska knjiga.
- Upute (2009). *Upute za rad u bazi e-Struna*. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.

Elektronički izvori

Hrvatsko brodstrojarsko nazivlje, <<http://edu.pfri.hr/hbn/>>

Hrvatska zaklada za znanost, <www.hrzz.hr>

Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, <www.ihjj.hr>

Summary: Croatian Marine Engineering Terminology

The paper gives the results of the research of technical terminology conducted within the *Croatian Marine Engineering Terminology* project, an integral part of the *Building Croatian Vocational Terminology* project, funded by the Croatian Science Foundation.

The following relations were analyzed:

- the relation of recommended names, allowed names and slang (e.g. *strojar* : *časnik stroja* : *makinist*);
- the relation of recommended names and allowed names (e.g. *brodski trup* : *trup broda*);
- the relation of recommended names and slang (e.g. *vođa stroja* : *noštromo od makine*);
- the relation of recommended names and nonrecommended names (e.g. *dizelski motor* : *dizel motor*).

Metaphorical names are singled out (e.g. *glava cilindra*, *košuljica cilindra*, *plašt cilindra*...).

Lexical shifts in relation to English language were commented (e.g. *čelo klipa* : *piston crown*).

Furthermore, names that have other meanings in other professions or in the general lexicon, that are often better known than those used in marine engineering are also analyzed (e.g. *test-tube* is a testing-sample).

Key words: Croatian language; English language; terminology; marine engineering terminology.